

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko iberoamerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce
Eva Kubátová, *FARC-EP*, str. rkp. 147+přílohy

Diplomantka sleduje ve své diplomové práci základní problematiku jednoho z významných fenoménů Latinské Ameriky guerrillovou organizaci FARC a její obraz v české společnosti. Vycházela při výběru tématu z optimistického předpokladu, že české sdělovací prostředky a česká veřejnost mohou přikládat Latinské Americe větší váhu a věnovat jí větší pozornost než Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Rozhodla se proto zjistit obraz Kolumbie v osmnácti médiích masové komunikace s celostátní působností v prvním desetiletí jedenadvacátého století a porovnat základní představu české veřejnosti o Kolumbii s několika dalšími latinskoamerickými zeměmi: Venezuelou, Kubou, Mexikem a Argentinou. Velký optimismus pak projevila, kdy zvolila jako druhou otázku této srovnávací části jména prezidentů příslušných zemí. Jako materiálový podklad pro druhou část diplomové práce použila výsledky anonymního dotazníkového šetření, jímž doplnila také svoje zkoumání obrazu Kolumbie v české společnosti, když položila prostřednictvím webového rozhraní interesované veřejnosti otázku “Kdo nebo co je ‘Farc-Ep’. Čemu se věnuje a kde?”. V první části podává v hutné zkratce problematiku FARC tak, jak se objevuje v především zahraniční odborné literatuře o problému levicové guerrilly v Kolumbii resp. publikacích věnovaných politickému vývoji v Kolumbii v druhé polovině dvacátého století. Logicky spojuje růst produkce koky a marihuany v Kolumbii právě s aktivitami FARC a v tomto růstu hledá důvod stoupajícího zájmu USA o Kolumbii, přičemž v této souvislosti zmiňuje i kolumbijsko-venezuelskou dimenzi problému důrazné podpory Spojených států Uribem u jeho protidrogovém tažení.

Problematiku FARC a hlavní rysy vývoje v Kolumbii během presidentského období Álvaro Uribe, jak se objevují v odborné literatuře srovnává s komentáři tří autorit na kolumbijskou problematiku v českém prostředí: Mislava Zeleného, terénního etnografa a bývalého české velvyslance v Kolumbii, Filipa Kandy, bývalého televizního komentátora specializujícího se na problematiku Latinské Ameriky, poté pak mlučícího MZV a nakonec Juraje Lišky, spoluautora dvou knižních publikací o Kolumbii.

Hlavní část práce představuje kritická analýza textů či projevů, jejichž autoři informovali o situaci v Kolumbii formou zpráv i komentářů v českých sdělovacích prostředcích. Kubátová vybrala reprezentativní vzorek “seriozních” novinových titulů (Mladá fronta dnes, Lidové noviny a Právo), titulů bulvárních (Blesk, Šíp, Aha!), několika časopisů (Reflex, Respekt. Instikt, Lidé a země, Geo, 100+1 zahraničních zajímavost), tří televizních stanic (ČT, TV Nova a TV Prima) a tří stanic rozhlasových (ČR 1- Radiožurnál, BBC Česko a Rádio Impuls). Všechny analyzované příspěvky pak uvádí v seznamu v závěru diplomové práce Analýzou textů ke kolumbijské problematice, kde jednoznačně převažoval zájem o spektakulární akci kolumbijských ozbrojených sil, osvobození Ingrid Betancourtové, pak došla autorka k celkem nepřekvapivému závěru: “...k bulvarizaci zpravodajství tíhnou i deníky, na které je soléháno jako na seriózní tisk.”(str.95) Stejně malé překvapení pak přináší Kubátové analýza její dotazníkové akce zjišťující představy a úroveň znalostí české veřejnosti o některých zemích Latinské Ameriky(str.96-115). České společnosti jsou nejnámější Mexiko a Kuba, co se pak týče představitelů sledovaných států objevili se na první místě bratří Castrové následovaní

Hugem Chávezem. Tedy politikové nejčastěji zmiňovaní prostředky masové komunikace v České republice.

Třebaže tedy autorka nedospěla k žádnému převratnému zjištění, je její diplomová práce přínosným konkrétním pohledem na místo některých zemí Latinské Ameriky v českých médiích. Do jaké míry pak korelují znalosti české veřejnosti s obrazem Latinské Ameriky v českých sdělovacích prostředcích se dá z práce jen usuzovat. Přinejmenším v případě jmen představitelů příslušných států lze jistou souvislost nepochybně nalézt.

Jsem si samozřejmě vědom téměř nevyhnutelné profesionální deformace diplomantky, pracovala v jednom z prostředků masové komunikace, nicméně ani tento fakt plně neomlouvá občasně užití novinářských frází a floskulí na straně jedné, na straně druhé pak vymyšlení neotřelých slovních spojení (“občanskou válku spuštěnou roku ...” str. 11, “klíčový moment” tamt., “...se začaly rozvíjet revoluční nápady” tamt., “...byl politický život v Kolumbii dominován..” , str. 13, “v jejichž pomyslném čele” str. 14, “hlavními hráči v tomto procesu... 30). Z masových sdělovacích prostředků si patrně přinesla také snahu vyjádřit složitou realitu ve výstižné zkratce, čímž ovšem riskuje určité posuny a zkreslení. Zdaleka ne všichni liberálové byli tak přívrženci federálního státu a konzervativci naopak státu unitárního a centralistického.(str.10). Protože jsem mohl sledovat genezi textu, přirozeně včetně jeho formální podoby, musím samozřejmě s uznáním kvitovat změny k lepšímu, zároveň však konstatovat, že přece jen zbývá dost prostoru pro další zlepšování. Totéž pak platí pro bibliografii, kde Kubátová v některých případech kromě města, v němž autor vydal svoji publikaci uvádí také poněkud nestandardně i stát.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem doporučuji samozřejmě diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, 27. května 2011.

Prof. Dr. Josef Opatrný